

האוניברסיטה העברית
החוג ללימודי אסיה

דוד שולמן
רוח 6319
shulman@prism.as.huji.ac.il
שעת קבלה: לפי תאום טלפוני 5881813

יגאל ברונר
רוח 6709
yigal.bronner@mail.huji.ac.il
שעת קבלה: לפי תאום באימייל

הודו
מבוא להודו המסורתית ותרבות
35575
יום ב, 10:30-12:00, רוח 2717

מבוא

בשיעור זה נסקור את התפתחותה של הציביליזציה בתת היבשת ההודית, החל ממקורותיה הקדומים ועד להתגבשותה של לאומיות הודית מודרנית תחת השלטון הקולוניאלי והתהוותה של הודו המודרנית.

תת היבשת ההודית היא עולם רחב ומורכב, שעד לביסוס השלטון הבריטי במאה ה-19 כמעט ולא היה מאוחד פוליטית. זהו עולם שהמגוון הלשוני בו הינו, ותמיד היה, עצום, כמו גם השונות במנהגים ובפולחן. מה איפה, אם בכלל, מאחד את העולם הזה מבחינה תרבותית, דתית, שלטונית ורעיונית? זוהי השאלה עליה ננסה לענות במהלך שיעור המבוא.

הקורס יתחלק לשני חלקים. בסמסטר א' נתחקה אחרי ערש הציביליזציה בהודו (עם דגש על הצפון), התפתחותה של התרבות הודית הקדומה, לידת הבודהיזם, והתגבשות ה"ברהמיניזם הקלאסי" לקראת ימי הביניים. בסמסטר ב' נדון בהתפתחויות בדת ובחשיבה בהודו של ימי הביניים בדגש על דרום תת היבשת, בדומיננטיות הפוליטית המוסלמית ובאינטראקציה בין הקהילות הדתיות של האיסלאם והינדואיזם, בעליית כוחו של הקולוניאליזם, ובאופן שבו התגבשה התודעה הלאומית ההודית בקונטקסט זה. נסיים בהצצה להודו המודרנית, מ-1947 ועד היום.

הקורס, כפי ששמו מעיד, יציג את הודו מזווית היסטורית ותרבותית. דגש רב יושם על המאפיינים התרבותיים של תת היבשת ההודית. בסמסטר א', למשל, נרחיב את הדבור על האופנישדות, האפוסים הגדולים, השירה, המדעים ההודיים הקלאסיים ועוד. עם זאת, כל התפתחות דתית או תרבותית תוצג בהקשר ההיסטורי שלה, בין אם בסקירה של הקונטקסט הפוליטי-חברתי שתפתח כל שיעור "תרבותי", ובין אם בשיעורים שיוקדשו רובם ככולם לסקירות היסטוריות.

מבנה ודרישות

הקורס יתבסס על הרצאות בכתה וקריאה בבית. הציון יקבע על סמך בחינת בית שתערך בסופו של כל סמסטר, ושתבדוק בקיאות והבנה גם בתוכן השיעור וגם בחומר הקריאה. שימו לב: תנאי מעבר לכניסה לסמסטר ב' של המבוא הוא קבלת ציון עובר בסמסטר א'. לא יהיה ניתן להמשיך לסמסטר ב' עם ציון "נכשל". הקורס מלווה בתרגיל שנתי דו-שבועי: חובה לתלמידי החוג ללימודי אסיה והחוג למדע הדתות, ומומלץ ביותר לשאר התלמידים.

קטעי הקריאה

בעמוד הבא מופיעה תכנית השיעור ובה כל קטעי הקריאה לפי סדר קריאתם. התכנית מפנה אל קטעי הקריאה בקיצור -- על פי שמות המחברים/ות המצוינים בסוגריים. שאר הפרטים הביבליוגרפיים נמצאים ברשימה הביבליוגרפית.

איך ניתן למצוא את קטעי הקריאה?

קטעי הקריאה הועלו לאתר החוג ב-Moodle. הספרים המסומנים בכוכבית הוזמנו לאקדמון. המספר הסידורי של הספרים המצויים בספריה מופיע ברשימה הביבליוגרפית.

תכנית השיעורים לסמסטר א'

שיעור 1: מבוא	22.10
שיעור 2: פרה-היסטוריה: הציויליזציה של עמק האינדוס קריאה: Alchin 26-53 קריאה מומלצת: Parpola 102-121	29.10
שיעור 3: הוודה קריאה: שולמן 9-26, פטר 51-58, 116-119, 123-129. קריאה מומלצת: Johnson 3-41, Malamoud 19-28.	5.11
שיעור 4: הקרבן הוודי והבראהמנות קריאה: Tull 72-102 קריאה מומלצת: Heesterman 81-94	12.11
שיעור 5: האופנישדות קריאה: Olivelle Upaniṣads xxix-lvi, בנטואיץ 82-91. קריאה מומלצת: Tull 103-122	19.11
שיעור 6: בודהיזם וג'איניזם קריאה: Gombrich 60-72, בידרמן 42-64. קריאה מומלצת: Zimmer 227-234, 248-262	26.11
שיעור 7: האימפריה המאורית קריאה: Drekeimer 165-188, מאמרות אשוקה 1-30. קריאה מומלצת: Pollock, Axial Age in India 397-450	3.12
שיעור 8: המהאבהארטה קריאה: שולמן 27-33, ר"ק נראיין 27-105 קריאה מומלצת: Shulman, Wisdom of Poets 21-39 צפיה מומלצת: פיטר ברוק: מהאבהארטה	10.12
שיעור 9: הראמאיינה קריאה: שולמן 34-42, גמליאל 95-209 קריאה מומלצת: Pollock, Divine King 505-528 צפיה מומלצת: Sita Sings the Blues http://www.sitasingingtheblues.com/watch.html	17.12
שיעור 10: ספרות הדהרמה קריאה: Olivelle, Manu's Code of Law 3-12, 87-92, 230-236 קריאה מומלצת: Lingat 3-17	24.12
שיעור 11: דרשנות: התגבשות אסכולות היסוד הפילוסופיות קריאה: Hiriyanna 106-128, 151-174. קריאה מומלצת: McCrea 429-459, Pollock Theory of Practice	31.12
שיעור 12: ממלכת קושאנה, דקדוק, ותחילת הקאוויה קריאה: Kulke 72-87, Olivelle (trans.), Life of the Buddha by Ashvaghosha, 123-184 קריאה מומלצת: Pollock 2006, The Language of the Gods in the World of Men 162-176	7.1
שיעור 13: האימפריה של הגופטה וקאלידאסה קריאה: שולמן 60-69, Kulke 87-97, דאור (ופרנקו תרגום שקונטלה, מע' 2) 185-197 קריאה מומלצת: Tubb, Baking Umā	14.1

ביבליוגרפיה:

עברית (ספרים המסומנים בכוכבית הוזמנו לאקדמון)

- * בידרמן, שלמה. 1995. מבוא לפילוסופיה היהודית. אוניברסיטה משודרת, משרד הבטחון. BQ 4055 b44
- בנטואיץ, צבי. 1964. ילקוט הדתות. יהושע צ'צ'יק.
- * גמליאל אופירה. 1999. שיוה ביער האורנים. כתר.
- מאמרות אשוקה. 1968. תרגום יוסף רופא. מגנס.
- דאור, דן. 2010. משתה לאדם בודד. חרגול, עם עובד.
- * נראיין, ר"ק. 2000. המהאבהארטה כפי שסופרה על ידי ר"ק נראיין. תרגום דני רוח. בבל. PK 3633 A2 N371
- * פטר, עמרם. 2006. מזמורים מן הריג-ודה. כרמל.
- * שולמן, דוד. 1986. פרקים בשירה היהודית. אוניברסיטה משודרת, משרד הבטחון.